ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ -
200-річчя
НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА
100-річчя
АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ
- БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 156. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 21-го СЕРПНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, AUGUST 21, 1975 No. 156. VOL. LXXXII.

П'ЯТИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ В ДЕТРОЙТІ ПРОЙШОВ З ВЕЛИКИМ УСПІХОМ

Детройт (Франц Липецький). — Працю над влаштуванням п'ятого Українського Фестивалю започатковано вже осінню м. р. На нараді представників церковних і світських організацій, що відбулася 22 жовтня 1974 р., вибрано Екзекутиву Українського Фестивального Комітету, в склад якої ввійшли: О. Бернард Панчук — голова, Василь Колодчин, Анастазія Волкер, Емілія Запорожець, Соня Гейс і М. Градовська — заступники голови, Франц Липецький і Михайло Віхорик — секретарі, Зенон Васильќевич і Євген Перецький — фінансові референти, Иоанна Кульчицька — програмова реф., Орися Каралаш — реф. публікацій. До Контрольної комісії ввійшли: о. крил. І. Прокопович, Ст. Щуровський і Я. Кривий. У міжчасі о. Б. Панчук зрікся головства і 20 березня 1975 р. вибрано головою інж. В. Колодчина, а о. Панчук залишився одним із заступників голови.

Від жовтня 1974 р. до липня 1975 р. відбулося п'ять нарад Фестивального Комітету і шість засідань Екзекутиви. Практика, здобута на минулих фестивалях, улегшила працю Комітетові і Екзекутиві і до Фестивалю підготовлено в детайлях опрацьований плян.

У зв'язку з відзначенням 200-ліття Америки і 100-ліття українського поселення в цій країні, видано бляшану емблему (величини трьох інчів в промені) з тризубом по середині та числом 200, все це обведене кольорами українського національного і американського прапорів, з написом на грані: „Правд ту бі Амерікен" — „Правд ту бі Юкрейнієн". Видано також в англійській мові брошурку з короткою історією України і українців в ЗСА зокрема в Детройті. Видруковано програму фестивалю, яку з брошуркою роздавано під час фестивалю.

Вибір королеви українського фестивалю на 1975-76 рік відбувся 15 липня ц. р. з-поміж 12-ох кандидаток, п'ятичленне жюрі вибрало чотири княжни і королеву фестивалю, інтелігентну і резолютну Патрицію Рогач.

В дирекціях місцевих телевізійних станцій пороблено заходи, щоб вони розреклямували український фестиваль. В понеділок 28 липня на руслі 7 телевізійної сітки Ей-Бі-Сі інформовано глядачів про місце і дні українського фестивалю, а 1-го серпня перед восьмою годиною рано в приміщенні телевізійної станції Сі-Бі-Ес, русло 2, відбулося десятихвилинне інтерв'ю між представником станції і Орисею Каралаш та новообраною королевою. Перед ними на накритому вишиваною скатертю столику, на різьблених тарілках, були виставлені вареники, голубці і взори керамічної штуки. Інтервійовані пояснювали, як і з чого приготовляється українські страви та як називаються керамічні предмети. Після того уступаюча королева Світляна Кот в українській народній ноші відтанцювала козачка, а трійка кубанських козаків кубанський танок. В середу 30 липня, поважний місцевий щоденник „Ди Детройт Ниюз" надрукував широку інформацію про наш фестиваль і вмістив світлину Соні Гейс однієї із заступниць голови.

В п'ятницю 1 серпня, температура при високій і душ-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПЕРЕД РОЗБУДОВОЮ АТОМОВОЇ ЗБРОЇ, ВИМАГАЄ ПРИСПІШЕННЯ ДОМОВЛЕННЯ

Міннеаполіс. — Промовляючи на конвенції ветеранської організації „Американський Леґіон", президент Джералд Форд у вівторок, 19 серпня, заявив, що він буде змушений звернутися до Конґресу в справі додаткових 3-ох більйонів долярів на розбудову атомової зброї, якщо Совєтський Союз ще цього року не погодиться підписати домовлення щодо обмеження стратегічної атомової зброї. У півгодинній промові, часто перериваній бурхливими оплесками ветеранів, Президент сказав, що він сподівався, що можна буде зменшити теперішній 9.8-більйоновий оборонний бюджет, але заявив, що відложить остаточне рішення в цій справі, зокрема в справі атомової зброї, аж до часу, коли переконається, що зроблено „дійсний проґрес" в справі обопільного обмеження стратегічної атомової зброї. Коментатори вказують, що гостра пересторога для Совєтського Союзу приспішити справу обмеження зброї наступила тільки три тижні після того, як президент Форд і генеральний секретар КПСС Леонід Брежнєв заявили під час Европейської Конференції для Справ Безпеки і Співробітництва в Гельсінках, що зроблено „великий проґрес" щодо обопільного обмеження зброї.

Речники Білого Дому повідомили пресу, що Президент і державний секретар Генрі Кіссінджер вважають, що справа обмеження атомової зброї розвивається „надто пиняво" і тому рішили „натиснути" на Москву, щоб приспішити остаточне домовлення. Під час промови в Міннеаполісі президент Форд натаврував тих членів Конґресу, які пропонують дуже зменшити оборонний бюджет, а заощаджені в той спосіб гроші призначити на „суспільні цілі".

Президент також сказав учасникам конвенції „Американського Леґіону", що „детант" означає гаряче бажання миру, але „не миру за всяку ціну". Він заявив, що мир є конечний, але „важливішою свобода". Говорячи про „детант", Президент сказав, що це французьке слово не може точно окреслити теперішніх зв'язків між ЗСА та СССР. На його думку, воно означає „помірковану і стриману поведінку" обох країн, але не дає нікому права „ловити рибу в неспокійних водах". Цими словами Президент перестеріг Москву, щоб не вмішувалася у внутрішні проблеми Португалії, тобто перестала фінансово підтримувати комуністичну партію тієї країни, яка старається впровадити там диктатуру. Щодо Португалії, то президент Форд також сказав, що ситуація в тій державі виявить чи Совєтський Союз справді плянує додержуватися Европейської Декларації, підписаної 35-ма державами в Гельсінках. Він заявив, що ЗСА надіються, що в Португалії буде відновлена демократична політична система, але зазначив, що португальський нарід сам має розв'язати цю проблему, без жадних натисків чи впливів із зовні.

Коментатори твердять, що перестороги Москві щодо невмішування у внутрішні справи Португалії, як також заклик приспішити справу домовлення щодо обмеження атомової зброї є найгострішими заявами президента Форда в ділянці закордонної політики відколи він став президентом.

На конвенції ветеранів у Міннеаполісі президент Форд також закликав Конґрес відновити військову допомогу для Туреччини, бо відмова законодавців тільки спричиняється до послаблення НАТО і припинення оборонної та розвідчої діяльности на американських військових базах на Турецькій території.

КОМУНІСТИ ПОРТУГАЛІЇ ВІДКЛИКАЛИ МАНІФЕСТАЦІЮ В ОПОРТО

Опорто, Португалія. — Провід Комуністичної партії Португалії був змушений відкликати давно заповіджену масову демонстрацію в північному місті Опорто, з огляду на велику антикомуністичну маніфестацію в тій та інших місцевостях і нібито нездібність військовиків протидіяти її. На цьому масовому мітинґу комуністів мав виступити генеральний секретар Комуністичної партії Португалії Альваро Кунгаль і багато інших чільних комуністів. Також антикомуністичний табір був готовий до протидії і навіть перші колони антикомуністичних демонстрантів вже рушили були в сторону комуністичного бюра, як прийшла вістка про відкликання маніфестації. Вернувшись на велику площу у середмісті, антикомуністичні маси відбули свою маніфестацію, а їхні речники заявили, що „Кунгаль тепер бачить і розуміє, що ми його не потребуємо тут". В опублікованому комуністами комунікаті між іншим говориться, що мітинґ мусів бути відкликаний з огляду на дуже серіозну ситуацію в околиці і „невійськову поведінку місцевого ґарнізону". Комунікат вимагає заміни командира армії ген. Еуріко Корвахо, між іншим давнього симпатика комуністів. Кореспонденти стверджують, що це перший раз від часу революції в Португалії комуністи обвинувачують військовиків у симпатіях до антикомуністичних демонстрантів і вимагають від вищого командування заміни деяких командантів військових округ.

Тим часом, як інформує Ройтерс, антикомуністичні виступи розпочались також на Азорських островах. Багато осіб були поранені, коли антикомуністична товпа людей атакувала 19-го серпня комуністичне бюро і бюра інших прихильних комуністам партій на головному острові Азорів Сао Міґуель. Військові кораблі з моряками їдуть в напрямі островів, щоб забезпечити на них лад і порядок.

МОСКВА ЗАКЛИКАЄ ДО „МАСОВОЇ СОЛІДАРНОСТИ" З КОМУНІСТАМИ В ПОРТУГАЛІЇ

Москва. — „Правда", орган Комуністичної партії Совєтського Союзу опублікувала в числі з 19-го серпня ц. р. довшу передову статтю, підписану „обсерватор", у якій закликається комуністів і їхніх прихильників у цілому світі до „масової солідарности" з комуністами Португалії. Західні дипломати і політичні обсерватори вважають, що стаття - заклик є свого роду відповіддю на промову державного секретаря Генрі Кіссінджера, яку він виголосив у четвер, 14-го серпня в Бірмінґемі, заявляючи, що ЗСА „готові допомогти демократичній Португалії". „В теперішньому часі, — пишеться у зверненні „Правди", — дуже важливо поширювати масову солідарність з тими політичними силами в Португалії, які ведуть наполегливу і трудну боротьбу проти реакційних сил". Газета виразно підкреслює, що йдеться тут про піддержку для комуністичної партії Португалії, на яку сконцентрували свої напади „реакційні сили країни". „Правда" обвинувачує Захід, що він вмішується у внутрішні справи не тільки Португалії, але також Анґолі, Азорів та інших країн, як також португальські Соціялістичну партію і партію Народних демократів, які, мовляв, одержують всяку потрібну допомогу від Північно - Атлантійського Оборонного Пакту (НАТО) і соціялістів - демократів Західньої Европи.

Західня преса відмічує, що Москва ніколи не признавалася, що вона піддержувала португальських комуністів також матеріяльно і іншими засобами, однак стаття в „Правді" наголошує турботу совєтських лідерів, що вклад СССР в португальську революцію поважно загрожений.

НІМЕЦЬКІ МАРКСИСТИ ПРОТИ УВУ

Мюнхен, Німеччина. — Тижневик „Шлях Перемоги" інформує, що на вулицях Мюнхену і серед молоді прокомуністичні групи розкидували летючки, в яких, між іншим, нападають на Український Вільний Університет, називаючи його „інкубатором чорно - брунатної реакції".

ДАНИЛО ШУМУК „НЕ ХОЧЕ ВМЕРТИ В ТЯЖКІЙ НЕВОЛІ"

Ню Йорк. — Комітет оборони совєтських політичних в'язнів інформує: Як повідомляє самвидавна московська „Хроніка поточних подій" випуск 36, датована 31-го травня ц. р., Данило Лаврентійович Шумук щераз звернувся письмом в справі позбавлення його громадянства СССР. В листі до Комісії прав людини при ООН з датою 1 серпня 1974 р. Шумук м. ін. пише: „У зв'язку з тим, що я вже два рази звертався до Президії Верховної Ради СССР з проханням позбавити мене від «почесного звання» громадянина СССР... в обидвох випадках без результатів, я змушений звертатися в цій справі до Комісії прав людини при ООН і до цілого вільного світу — допоможіть мені позбутися цього «почесного звання». Мені вже 60 років, з них я провів 30 в тяжкій неволі: до війни — в Польщі, під час війни — в Німеччині, після війни — в Росії... Мені залишилося ще 7 років таборів строгого режиму, в тісній, на два квадратові метри для кожного чоловіка, запертій камері, на крайно поганому харчі. А опісля чекають мене ще 5 років заслання. Коли брати під увагу мій вік і тяжкий стан здоров'я, то це фактично досмертне покарання — це вбивство. Я не хочу вмерти в тяжкій неволі, в чужому, ворожому мені краю як громадянин цієї держави. Я не хочу нести відповідальність тим громадянством за всі злочини каральних органів СССР — тому я відмовляюся від громадянства СССР..."

„Хроніка" дальше інформує, що в самвидаві кружляє документ п. з. „Фраґмент із закінчення слідства", автором якого є Данило Шумук. Цей опис написаний ще в червні 1972 р. в Мордовському таборі ч. 1 де Шумук перебуває. В до[illegible] Шумук описує свою першу зустріч з адвокатом [illegible]: — „Я вже познайомився з Вашою «справою», Данило Лаврентійович. Я уважно прочитав цілу Вашу працю (мова йде про спомини Шумука «Спомини про пережите»). Треба признати, що Ваш твір — хоч чорновик, написаний на високому рівні. Якби цей твір вийшов, Ваше ім'я загриміло б на весь світ. Але це не станеться: весь Ваш твір попав тут, в слідчі органи, а Ви — заграти. Вирвати Вас звідси не може ніяка сила — це я Вам кажу як Ваш адвокат. Ви у Вашому творі зневажливо говорите про святая святих — про Леніна і жовтневу революцію, і тому обороняти Вас, як невинного, я, совєтський адвокат, не можу. Вам, Данило Лаврентійович, може допомогти тільки покаяння, а якщо Ви цього не зробите, Вас жорстоко покарають. Боюся, що тоді Вам ніколи не прийдеться побачити свободи".

Як відомо, Шумук був арештований в січні 1972 р. Суд над ним відбувся 5-7 липня в Києві і його засудили на 10 років таборів строгого режиму і 5 років заслання. 10 жовтня 1972 р. Шумук перший раз звернувся до Президії Верховної Ради СССР з просьбою звільнити його від совєтського громадянства, в тій заяві він м. і. писав: „...прошу Президію Верховної Ради звільнити мене з громадянства СССР. Легше буде мені вмирати в тяжкій неволі за границями України, не будучи громадянином СССР". Текст тієї його заяви був надрукований у „Свободі" 15-го травня ц. р.

Табір українознавства на оселі ОДУМ проходить з великим успіхом

Оселя ОДУМ-у „Київ" (О. Ш). — Табір українознавства, на якому більше уваги присвячено навчанню мистецтва гри на бандурі, який розпочався 10-го серпня 1975 р. на цій оселі ОДУМ-у в Акорді, Н. Й., має надзвичайний успіх. Приємно підкреслити, що 75 відсотків учасників цього табору є любителі мистецтва гри на рідному українському інструменті — бандурі. Самих учасників табору в першому тижні зареєструвалося 78 осіб, з чого 56 осіб, крім слухання лекцій з українознавства, навчаються мистецтва гри на бандурі. Майже у всіх будинках оселі чути звуки бандур протягом більшої частини робочого дня. Молодь під проводом свого улюбленого майстра свого діла бандуриста - віртуоза Петра Івановича Китастого прямо з захопленням віддається бандурі. Провід ОДУМ-у вважає, що співпраця Бандуристів ім. Т. Г. Шевченка є важливим фактором допомоги Капелі забезпечувати її майбутність. Кадри для Капелі — це не лише її існування, але активна дія. І тому Управа Капелі не помилилася, що доручила обов'язки референта кадрів такому досвідченому бандуристові, як Петро Китастий. Під його проводом невтомно працюють його помічники: Петро Гурський, Віктор Китастий, Юрій Розгін, М. Дейчаківський, а також більше заавансовані учні, як Наталя Павленко, Тарас Павловський і Катя Малий, які працюють чи радше допомагають самим початківцям. Ціла система праці є по гуртках і з кожним гуртком Петро Китастий провадить

(Закінчення на стор. 3-ій)

КУРСАНТИ УКРАЇНОЗНАВСТВА НА СОЮЗІВЦІ ЗНАЙОМЛЯТЬСЯ З ПРАЦЕЮ І ПРИМІЩЕННЯМИ УНС І „СВОБОДИ"

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Двадцят молодих дівчат та 11 юнаків, які є учасниками цьогорічних Курсів Українознавства на Союзівці, відвідали у вівторок 19 серпня, нові приміщення головної канцелярії УНСоюзу і ще „старе" господарство видавництва „Свободи" та познайомилися з працею цих двох установ, які спільно становлять першу і найстаршу та найбільшу українську організацію у вільному світі.

Учасники курсів, переважно молодь середньошкільного віку, приїхали із Союзівки під опікою директорки курсів, проф. Христини Принади - Демиденко та учителів Віри Зельвак і Михайла Бурика, а супроводив їм в автобусовій екскурзії головний радний УНСоюзу проф. Тарас Шмаґала, який проводить вакації з родиною на Союзівці. Проф. Шмаґала, як і попереднього тижня головний радний д-р Мирон Куропась, дав гостинну лекцію-семінар курсантам про участь українців в політичному житті Америки.

Учасники Курсів Українознавства на Союзівці та їхні учителі - опікуни під час відвідин у „Свободі"

Приїхавши в пополудневих годинах, курсанти спершу зайшли до редакції „Свободи", де їх коротко привітав ред. А. Драган, а опісля редактори Зенон Снилик, Ігор Длябога і Любов Коленська в асисті керівника друкарні Анатоля Домарацького, познайомили зацікавлених студентів з п'ятьма основними фазами друкування „Свободи" — від друкарської машинки в редакції до висилки газети поштою. Опісля редактори „передали" цілу групу курсантів і їхніх опікунів в руки головних екзекутивних урядовців УНСоюзу — предсідника Иосипа Лисогора, секретаря Володимира Сохана, касира Уляни Дячук, до яких ще опісля долучилися заступник головного предсідника д-р Іван Флис і мґр Іван Винник, головний контролер, які прибули на вечірнє засідання Будівельного Комітету УНСоюзу. Після короткого привітання гол. предсідником Й. Лисогором та касирем У. Дячук, курсанти оглянули нові приміщення головної канцелярії та вже частинно улаштовані редакційні бюра видавництва „Свободи", а вкінці з п'ятнадцятого поверху Української Будівлі подивляли чудову панораму нюйоркськогзо „скайлайну". На закінчення цих відвідин-тури, УНСоюз гостив курсантів вечерою в одному із поблизьких ресторанів, після чого вони відїхали на Союзівку.

Три-тижневі курси закінчаться іспитами в п'ятницю, 22 серпня, роздачею свідоцтв і нагород та бенкетом з мистецькою програмою.

Тлінні останки Василя Кричевського поховано на українському цвинтарі у Бавнд Бруку

Бавнд Брук (Л. П.). — На українському православному цвинтарі у Савт Бавнд Бруку поховано 2 серпня 1975 року тлінні останки видатного українського мистця Василя Григоровича Кричевського і його дружини, Євгенії Михайлівни, уродженої Щербаківської.

Василь Кричевський, перший президент Української Державної Академії Мистецтв, заснованої 1917 року, останні роки свого життя перебував у Венесуелі, де помер 1952 року. Його дружина померла 1967 року. Обоє були поховані на цвинтарі у Каракасі.

Митрополит Української Православної Церкви в З'єднаних Стейтах, Владика Мстислав, який відвідував Венесуелю в квітні 1975 р., побачив, що могила великого українського мистця знаходиться у старій частині цвинтаря, яка незабаром має бути ліквідована. Ще у Венесуелі Владика Мстислав порушив справу перенесення тлінних останків Василя Григоровича Кричевського і його дружини до Українського Пантеону на еміґрації — цвинтаря Церкви-Пам'ятника у Савт Бавнд Бруку Ню Джерзі.

Повернувшися до ЗСА Владика Мстислав звернувся до українського громадянства за допомогою. При Українській Вільній Академії Наук був створений Комітет сприяння цій справі. Почесним головою цього Комітету став Владика Мстислав, головою — мистець Петро Холодний, членами — українські учені й мистці. На заклик Комітету складати пожертви до фонду перенесення праху Василя Кричевського і його дружини відгукнулися українці з багатьох країн світу. Тлінні останки Кричевських були перевезені до ЗСА.

Похорон на цвинтарі у Савт Бавнд Бруку відправив Владика Мстислав у сослуженні семи священиків, з участю хору Церкви-Пам'ятника. Були присутні члени родини Кричевських, голова Комітету Петро Холодний з дружиною, члени Комітету Л. Дражевська, І. Заміша та І. Фізер з дружиною. Був мистець Петро Меґик і численні шанувальники великого українського мистця.

В короткій промові після похорону Владика Мстислав висловив вдоволення, що тепер Василь Кричевський спочиває в Українському Пантеоні, де поховані ті, що життя віддавали служінню Україні. З великою вдячністю Владика Мстислав говорив про українців, що уміють шанувати пам'ять провідних діячів української культури. Пожертви на перенесення праху Кричевського надходять з ЗСА, Канади, Англії, Австралії та інших країн. Владика Мстислав повідомив, що пам'ятник, який стояв на могилі Кричевських, уже повантажено на пароплав і скоро він прибуде до З'єднаних Стейтів. Пам'ятник мають реставрувати і на могилу покласти гранітну плиту. Восени відбудеться урочисте посвячення пам'ятника з широкою участю громадянства.

Від імени родини Кричевських, Вадим Павловський подякував Владиці Мстиславові і Комітетові, що уможливили перевезення праху Кричевських до Савт Бавнд Бруку.

ЧЛЕНСЬКА КАМПАНІЯ УНС

В членській кампанії УНСоюзу 1975-го року, метою якої є забезпечити 5,000 членів на суму 12,000,000 долярів, наспіли до Головної Канцелярії впродовж перших двох тижнів серпня ц. р. 103 аплікації нових членів. По дві і більше аплікацій надіслали наступні організатори, конвенційні делеґати і секретарі Відділів:

Михайло Фединишин (В. 155) — 6 аплікацій нових членів, Андрій Джула (В. 161) — 6, Павло Микитин (В. 8) — 4, Іван Драбик (В. 124) — 4, Григорій Корбяк (В. 146) — 4, Теодор Лялька (В. 467) —4, Михайло Ополько (В. 478) — 4, Андрій Іванюк (В. 106) — 3, Петро Бабич (В. 115) — 3, Іван Гуцайлюк (В.147) — 3, Петро Залуга (В. 183 — 3, Микола Пришляк (В. 45) — 2, Роман Татарський (В. 94) — 2, Карло Кобіто (В. 121) — 2, Іван Чопко (В. 271) — 2, Петро Федик (В. 292) — 2, Михайло Семків (В. 379) —2, Катерина Гарбіст (В. 382) — 2, Ілля Курман (В. 408) — 2 і Данило Пиц (В. 458) — 2.

В членській кампанії 1975 року приєднано разом до 18-го серпня 1,713 нових членів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Діягноза і рецепта

Суспільний організм та суспільне життя часто порівнюється з організмом одиниці та його функціонуванням. І як немає на світі абсолютно здорової людини, якій би часом бодай зуб не заболів чи яка з принагідної перестуди не пчихнула б, так і не може бути суспільства-громади цілком і абсолютно вільної від будь - яких недомагань. На світі ж бо немає нічого абсолютно ідеального.

З цього і висновок, що так само, як недомагання одиниці лікують лікарі тим, що насамперед перевіряють стан організму недужого та ставлять діягнозу и тоді остаточно пишуть рецепту та приписують нею відповідні ліки, так і зі суспільним організмом треба поступати: перевірити, поставити діягнозу та рекомендувати відповідні заходи для оздоровлення.

У нашій громаді функція такого суспільного лікаря припала цим разом голові Політичної Ради УККА проф. Іванові Вовчукові. Знаючи нашу громаду, він у своїй доповіді на засіданні Політичної Ради УККА у вересні минулого року поставив діягнозу її недомагань та рівночасно і рецепту на те, як їх можна і треба усунути. Ці діягноза і рецепта були оформлені у відповідних резолюціях, що їх тепер для пригадки і призадуми канцелярія УККА вислала всім членам Екзекутиви перед нарадами, які відбудуться в суботу, 6-го вересня ц. р., та на порядок яких поставлено розгляд цих справ.

Діягноза проф. І. Вовчука та Політичної Ради зводиться до головного ствердження, що в багатьох громадах помічається зменшення - спад зацікавлення громадсько-політичним життям та занепад культурно - національного життя, що його часто заступають бінґо, забави, гуляння далеко невідповідного культурного рівня. В результаті це доводить до нидіння в громадах, що витворює зневіру та стелить шлях асиміляційним процесам.

Рецепта проф. І. Вовчука на ці недомагання, крім ряду інших конкретних заходів, зводиться головно до того, щоб за підставову клітину нашого суспільно - політичного життя визнати кожну місцеву нашу громаду та відповідною їх організацією і розвитком їх активности забезпечити відповідний рівень та постійний розвиток усього нашого суспільства в усіх ділянках його життя і активности.

Очевидно, що про це може подбати тільки відповідний і компетентний провід. Усе це повинні мати на увазі всі наші громади та всі наші установи, думаючи і вже тепер приготовляючись до чергового Конгресу Американських Українців, який має відбутися в жовтні наступного 1976-го року.

Гіпокрити в Об'єднаних Націях

Цього тижня Комісія Об'єднаних Націй для справ деколонізації знову почне розглядати справу нібито „колоніяльного панування ЗСА над Пуерто - Ріко". Треба очікувати, що ця Комісія, в якій домінують комуністичні держави та країни т. зв. „третього світу", і цим разом, як у минулих роках, знову схвалить резолюцію, що „Пуерто - Ріко має право на самовизначення і на незалежність", а опісля таку резолюцію схвалить і Генеральна Асамблея ОН.

Це — лагідно сказавши — чистий глум та іронія, що Америці закидають ведення колоніяльної політики і заперечення права незалежности для Пуерто - Ріко такі держави, як Совєтський Союз, остання імперія в світі, яка поневолює десятки народів, включно з Україною та так званими „народними демократіями", і також горлають про здогадний американський „колоніялізм" і „американську диктатуру" держави „третього світу" в багатьох із яких саме існують диктаторські політичні системи. Ці гіпокрити - держави добре знають, що Пуерто-Ріко не є жадною колонією ЗСА та що населення того острова давно вже користується правом на самовизначення. У 1952-му році пуерторіканці подавляючою більшістю голосів рішили, що хочуть бути „коммонвелтом" ЗСА і одержали дуже широку автономію, про яку і думати не можуть „суверенні" совєтські „республіки". Не диво, що у референдумі в 1967-му році 60 відсотків пуерторіканців знову заявили, що бажають, щоб їхній острів остався „коммонвелтом" ЗСА, 39 відсотків тоді голосували, щоб Пуерто - Ріко стало стейтом Америки, а тільки 0.6 відсотка хотіли повної окремішности.

Отже, як бачимо, населення Пуерто - Ріко користується повним правом на самовизначення. Крім того, кожних чотири роки під час виборів пуерторіканці мають ще додаткове право вирішувати своє політичне майбутнє, бо тоді вільно висувають своїх кандидатів партії, які вимагають незалежности для цього острова. Але, наприклад, в останніх загальних виборах в 1972-му році ці самостійники одержали тільки 4 відсотки голосів. Значить, Пуерто - Ріко не є жадною колонією ЗСА і всі закиди з боку комуністичних держав і країн т. зв. „третього світу", що нібито Америка заперечує населенню цього острова право на самовизначення є нічим іншим, як диверсією з-під відомого знаку: „Ловіть злодія!"

Треба сподіватися, що новий американський амбасадор, Деніел П. Мойніген, на цьому міжнародному форумі не тільки гостро заперечить безпідставні закиди комуністичних країн і держав „третього світу" щодо нібито „колоніяльної політики" ЗСА, але також запитає Совєтський Союз та інші комуністичні держави: коли в них відбулися останні дійсно вільні вибори чи останній вільний референдум?, коли останній раз могли не тільки українці, білоруси, грузини, вірмени, литовці та інші неросійські народи, але й самі росіяни свобідно висловлювати свої бажання щодо власного політичного статусу чи політичного майбутнього. Подібні питання Мойніген повинен поставити представникам Польщі, Чехо - Словаччини, Угорщини та представникам інших „народних демократій". За порівняльно недовгий ще час на пості амбасадора до ОН Деніел Мойніген доказав, що плянує дотриматися обіцянки, що відтепер ЗСА будуть провадити більш рішучу політику на цьому міжнародному форумі. Справа Пуерто - Ріко дає йому на це добру нагоду.

Є. Гординський

ЖЕРТВА СОВЄТСЬКОГО ВАРВАРСТВА

(Про образ Петра Холодного „Ой у полі жито")

У „Свободі" з 14 серпня ц. р. пані Стефанія Левченко згадує картину Петра Холодного, старшого, „Ой у полі жито", яка 1933 р. була виставлена в українському павільйоні на Світовій виставці в Чікаґо. Авторка статті пише, що „картина перейшла правдоподібно на власність одного з музеїв у Чікаґо", одначе її старання відшукати картину не увінчалися успіхом.

Очевидно, картини зайво шукати в Америці, вона бо з виставки повернулася до Львова. Вона була власністю Мирона і Люби Луцьких у Янчині, і я там бачив її 1938 р. Згодом картина опинилася в Українському Національному Музеї у Львові, коли то під час війни і совєтської окупації Львова такі наші колекціонери, як М. Луцький і М. Терлецький, передали найвартісніші твори своїх збірок для збереження музеєві. В Національному Музеї бачив я ту картину востаннє у травні 1944 р.

Сьогодні ця картина Холодного не існує. Вона була знищена (спалена) разом з творами інших українських мистців — Нарбута, Бойчука, Грищенка й Архипенка у половині 50-их років наставленим партією комісарем Львівського Музею Українського Мистецтва Василем Любчиком. Разом з картиною „Ой у полі жито" були знищені ще й інші твори Холодного, між ними „Похід Ігоря на половців" і численні портрети. За свої заслуги перед партією, Любчик був іменований професором мистецької школи у Львові, де він працює й досі. Знищення творів згаданих мистців сталося вже після того, як СССР підписав статут Міжнародної Конвенції для Охорони Мистецьких Пам'яток. України це, очевидно, не стосувалося, її культурне добро було здане на ласку варварів.

Про те, як Любчик нищив твори Холодного й Архипенка, існує знаменитий вірш львівського поета Ігоря Калинця, тепер ув'язненого.

Причиною знищення творів згаданих мистців була не якась антисовєтська тематика, тільки яскраво українське і модерне їх опрацювання, висока мистецька культура і відхилення від реалізму. Все це не погоджувалося з совєтським соцреалізмом, який, спеціяльно в Україні, набрав своєрідних і провінційних рис у малоросійському хамуватому виданні. Комуністичні кадри України ніколи не блистіли культурою, у противагу до їх російських товаришів, які зуміли оцінити, зберегти і винести на світовий форум великі твори російської іконографії і модерного мистецтва 10-20-их рр., хоч те останнє довгий час було заборонене партією.

Картина П. Холодного нав'язана до народної пісні

„Ой у полі жито,
Під білою березою
козаченька вбито..."

На картині зображені та біла береза і жито. Посередині внизу в потолоченому житі лежить забитий козак, поданий у сміливому ракурсі, з головою на першому пляні і тілом, простягнутим у глибину картини. Побіч дві дівчини, що його любили. Вони різно реагують на смерть козака — розпач, докір і взаємне ревнування. Картина повна психологічного звучання і того народного, узагальненого відношення до подій в аспекті вічного, де особистий біль стає універсальним, безчасовим. Образ був намальований на основі раніших рисунків, виконаних мистцем у Кам'янці Подільському, влітку 1919 р. Як модель для постаті козака позував полк. Олександер Шаповал (пані Левченко подає уривки його листа до неї, де він згадує про це). Сам образ Холодного був намальований уже у Львові, темперовою технікою на дерев'яній дошці, подібно, як це робили давні іконописці. Проте з іконою образ Холодного в'язало хіба тільки упрощення форм, потрібне для ритмічного звучання композиції, все інше було нове, як, наприклад, згаданий ракурс козака, недопускальний в іконному мистецтві. Незвичайно майстерно передав Холодний потолочене жито, де кожне стебло і кожен колос були передані індивідуально, не тільки як мальовниче тло, але й як співучасник трагедії. Картина була великоформатна, більш як один кв. метр.

„Ой у полі жито" було не лише одним з найкращих мистецьких творів Холодного, але й одним з найкращих в усьому українському мистецтві. Нічого подібного навіть у приближенні не створило мистецтво совєтське, яке не раз заторкало подібну тему.

На жаль, ледве чи існує навіть оригінальне фото тієї картини. Досить лиха репродукція її знаходиться в каталогу посмертної виставки Холодного у Львові 1931 р., але вона дає тільки далеке уявлення про цей незвичайний твір українського мистецтва, знищеного представниками таки рідного, українського безкультур'я і дикунства, виплеканого більш як 250-річною українською бездержавністю.

Я. Гайвас

НАША ДІЙСНІСТЬ ОЧИМА ПОЛЯКІВ І НАШИМИ

III.

Україна й український нарід, хоче хтось цього чи ні, є чинником у Східній Европі, а тим самим у цілій Европі. В сучасному пов'язанні світу в одне ціле („один світ") це вже само собою робить Україну складовим елементом світової ситуації й розвитку подій у світовому маштабі. Це ще, очевидно, не робить з неї активного чинника на світовій шахівниці, але є це присутність, яку важко заперечувати. Наше геополітичне положення, наше число, наша духова субстанція і життєва відпорність є тими тривалими константами, на яких може вирости ключевість нашої позиції. Якщо, очевидно, ми проявимо себе у відповідному обсязі якісно й кількісно. Для наших південних і західних сусідів ми вже сьогодні відограємо ключеву ролю. Доки на їх кордонах стоять московські дивізії, готові кожної хвилини переступити ці кордони, доти вони засуджені на долю сателітів Москви. Зміна цієї долі можлива тільки при тій єдиній передумові, що повстане українська держава, яка для тих наших сусідів буде не буфером проти російського імперіялізму, а такою забезпекою їхніх плечей, яка дала б змогу їм звернути свої енергії на внутрішню експансію й розбудову, а в потребі на оборону в інших напрямках. Навіть коли б ті наші сусіди збилися в один силовий бльок, того стану вони не в силі змінити з огляду на відношення сил та на наявну світову ситуацію й уклад сил у ній.

Як бачать нас у цій ситуації наші західні сусіди поляки, про яких мова у цих статтях? З відповідей на це питання, бо їх буде більше, витікатиме така чи інша їхня постава супроти нас і нашої визвольної боротьби. Або іншими словами, наскільки вони бачать у нас потенційний чинник, з яким можна б було спрягати свої сили у майбутньому. Бо ж ясно, що коли вони не бачитимуть у нас силових можливостей, а тільки добру волю, їм ні з чим спрягати своїх сил. Треба признати, що з-поміж усіх наших сусідів поляки ще таки найбільше думають по цій лінії. Інші або ще не додумались до цього, або ще не збудилися зі своїх імперіяльних снів і мріють в глибині своєї душі про наші території, або загіпнотизовані московським боа констріктором не важаться на цього роду думки та тікають від них.

Теж і поляки не всі однієї думки про Україну, про творчий потенціял українського народу та його життєву снагу і готовість заплатити будь-яку ціну за належні йому права. Нас цікавлять у першу чергу ті, які бачать у нас такі можливості, що дає їм змогу сподіватися на здобуття у спільному фронті успішних вислідів. З польської преси у світі ми знаємо приблизно, які елементи польського еміграційного суспільства схильні до таких оцінок, і що раз-у-раз приходять польські матеріяли з краю, які вказують, що й там не бракує таких людей. В їхньому думанні й аргументації будуть різні відтінки, але в загальному вони міститимуться в тих самих рамах. В травневому числі „Культури" (1975 р.) Маріян Ковальський так бачить українську справу: „Україна, друга після Росії найлюдніша частина СССР, є тереном найчастіших чисток партійного й адміністраційного апаратів. Народний пасивний опір в Україні є досить міцний, але масова русифікація міського населення непокоїть дуже українську інтеліґенцію, якої чисельний стан і засяг впливів мабуть корчається. На теренах Західної України трапляються прояви російсько-польської симпатії, спрямованої проти українців, яким росіяни роблять завваги за польський вигляд і традиції Львова; в ніякому іншому місці не виступають аналогічні тенденції. Постава українців супроти поляків є дуже ускладнена, повна суперечностей, оперта на численних фрустраціях і ресантиментах. Старші нераз зі жалем згадують передвоєнні часи. Якщо навіть не люблять поляків, то відчувають до них захований подив. Нехіть з приводу передвоєнної дискримінації українців в Польщі уступила місце хвилюванню, що поляки маються краще, та що мають свою окрему державу; почуття удачі з приводу відібрання Польщі руських (так! Прим. наша) земель сполучене з отірченням, що все таки Україна в руках Росії. Узагальнюючи, є це терен найгостріших і найтрудніших до злагоди подразнень, які сполучені тільки якоюсь мірою з самим пересуненням кордону".

Як бачимо, в польського автора надії переплетені з скептицизмом, а симпатії з почуттям непевности. Автор або сам перебував на наших західних землях і контактувався з відповідними українськими чинниками, або має досить джерельні інформації з другої руки. Хоч у дечому він помиляється, та це для нас не важне. Ми бо в цьому випадку не шукаємо фактичного стану в Україні, але хочемо збагнути, як його бачать сучасні поляки. Немає сумніву, що в автора є велике зрозуміння для наших потреб і, як видно з дальших його роздумів, він іде досить далеко назустріч на-

(Продовження на стор. 4-ій)

Богдан Цимбалістий

ПІДРАХУНОК СИЛ

(2)

За статистикою з 1970 р. в УССР жило 35.1 міл. українців: вони становили три четвертих (75 відсотків) населення. Росіян мало бути 9 міл. (19.4 відсотка). У Донецькій області, так важливій з уваги на її промисловість, росіяни становили 40.6 відсотка, а українці 53.1 відсотка населення. Росіяни живуть головно в більших містах України, отож займають стратегічно важливіші позиції.

З тих 35.1 міл. українців десь одна третина є „свідомими малоросами" (чи „радянськими людьми"), тобто людьми переконаними, що Україна повинна бути постійно в політичному союзі з Росією, зберігаючи при тому свій самобутній кольор. Вони можуть носити вишивані сорочки, співати українські народні пісні, захоплюватися українськими народними танцями, любити український борщ, вихваляти красу української землі, проте думка про незалежне, самостійне існування України їм чужа. Багато з них походять з російсько - українських подруж, або самі подружилися з росіянами чи росіянками. Нагадаймо, що 3 мільйони таких українців (тобто 8.5 відс. українців в УССР) подали російську мову як свою рідну.

Люди малоросійських переконань дуже вперто тримаються своїх поглядів. Це можна завважити на еміґрації. Хоч вони мали нагоду свобідно простудіювати історію України, могли спостерігати динаміку українського національного життя в різних країнах, жертвенний патріотизм національно свідомих українців на батьківщині, на Сибірі і тут, чимало з них користали з допомоги наших комітетів і поодиноких осіб, проте вони залишилися запеклими малоросами з типово яничарською ненавистю до українства. Вони ж становлять більшість членства Російської Православної Церкви та різних еміґраційних російських організацій. Як згадано, таких людей сьогодні в Україні буде 11-12 міл., тобто одна третина населення.

Хтось може поставити під сумнів нашу оцінку числової сили „малоросів" в Україні. Як ми до такої оцінки дійшли? В перших післявоєнних роках група гарвардських психологів, антропологів і соціологів опитувала 2718 осіб з таборів ДП, між ними мабуть найбільше українців, які перед війною жили в СССР. Вони студіювали різні аспекти підсовєтського життя та його вплив на ментальність людей. Між іншим, вони присвятили також увагу національним почуттям опитуваних українців. Американські дослідники ствердили, що одна третина опитуваних українців виявила сильну націоналістичну (тобто самостійницьку) наставу, одна третина була не менш рішено ворожа до українських національно - визвольних (самостійницьких) ідей, а решта (тобто одна третина) була байдужа до національного питання. Американські дослідники дійшли до висновку, що „ідея незалежности України матиме однаково сильну підтримку і однаково сильний спротив на усіх щаблях суспільности так, що „ідея українського сепаратизму мабуть не здобуде переважаючої підтримки ані переважаючого відкинення самими українцями"[1].

Це був висновок, який пізніше нібито виправдував американську політику „непередрішенства". Помилковість таких політичних заключень і такої політики полягає в тому, що вони не враховують пориваючої і національно - визвольної ідеї, мобілізуючої сили національної, яка може полонити не лише байдужих, але допомогти прозріти і навернутися деяким „малоросам", хоч, мабуть, небагатьом.

Хоча у нас критиковано роботу гарвардської студійної групи за її „тенденційність", теза про триподіл нашого громадянства може бути таки правдива. Такий триподіл наступає завжди під час національних або соціяльних революцій. Одна частина громадян прагне радикальних змін і бореться за них, друга частина хоче зберегти свої інтереси і статус кво, а решта пасивно і байдуже приглядається до конфлікту.

Між іншим, такий триподіл заіснував і серед американців під час їх змагання до незалежности. Джон Адамс, один з головних американських діячів - самостійників і пізніший президент ЗСА, „оцінював, що одна третина населення була проти Американської Революції, одна була за, а третя була байдужа. Так завжди було"[2].

На марґінесі вкажемо, що цей приклад триподілу американської суспільности в часі її боротьби за самостійність можна вживати як аргумент проти тих американських „спеціялістів для прав Східньої Европи", які дораджують політику непередрішентва, бо, мовляв, не всі українці хочуть незалежности. Треба їм нагадати, що також не всі американці хо-

(Закінчення на стор. 4-ій)

[1] Alex Inkeles a. Raymond A. Bauer. The Soviet Citizen. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1959.

[2] John K. Jessup a. others. The National Purpose. New York: Holt, Riverhart a. Winston, 1960, стор. 109.

Олександер Дражньовський

БОЙКИ — НАЩАДКИ СЛАВНИХ БОЇВ-КЕЛЬТІВ

2

Велись затяжні, жорстокі бої (бої ?), про що свідчать, — за звідомленнями Чехо - Словацької Академії наук, — дуже складні укріплення довкруги городищ („градішть"), де подекуди є сім разів відбудовувані після спалення дерев'яні заборола при входах до укріплень.

Видно, бої вкінці вирішили, що „встоятись не було сили", вийшли з Богемії і перейшли до Панонії та Ілірії, звідки деякі, разом з гельветами, повернулись до Галлії, а найбільша частина (мабуть коло 30.000) поселилася на південних узбіччях Карпат понад Тисою аж до Дунаю. Тоді то була територія Дакії, що в І-шім ст. після Хр. була на вершку своєї могутности під проводом славного короля - організатора й полководця Біребіста (Буребіст, Бойребіст). Він вирушив (як подають джерела) з 200.000 армією проти боїв і таврисків (теж кельти) і їх зовсім розгромив. Від того часу бої перестали існувати як велике плем'я. Ті, що залишилися, перейшли на північне підгір'я Карпат, де основали нову Бой - ківщину, — П. Й. Шафарик простудіював докладно їхню історію. Він устійнив, що бойки поселилися, почавши від джерел Дністра, від Стрия, Самбора аж до Станіславова, Коломиї й дальше на північ аж до Чорткова й можливо ще вище.

Бойки, без сумніву, не лишилися тільки в горах, чи на підгір'ї, на що вказують розповсюджені прізвища: з „бой-" на початку (у багатьох спольщених шляхетських родах) — Бойко, Бойкевич, Бойчук, Бойків, Бояковський, Бовчук, Бойцун, Боївка, Бойченко, Боярчук, Боярський, та змінені — Воянар, Войнаровський, Войновський, Вояковський, Войтович, Войтків, Воєвідка і багато інших. Виглядає, теж, що вони поширилися по цілім Підгір'ї — на захід, бо між лемками є багато імен Бойків і Боїнка, і на схід, де мабуть вони основали Бойковину (Коломию виводять теж від Колонія). Логічно можна припускати, що перед різними нападами азійських орд бойки ховалися щораз дальше в гори (природні твердині), і тому скорше чи пізніше змішалися з іншими слов'янсько - кельтійськими племенами, як карпи, бастарни, таврійці, скордиїці й ін., і дали початок Гуцульщині, де заховали в найбільш первісній формі бойовий дух колишніх боїв.

Але є можливо, що бойки зустріли в горах скитів, які у тому часі під натиском сарматів, а пізніше гунів й інших, пересувалися далі на захід, і тому, що в них були великі табуни овець, гори були для них добрим схоронищем.

Може й тому гуцули провадять ціле літо теж півномадський спосіб життя, випасаючи „маржину" (може й скитське слово?) на полонинах. Але найбільш цікаве і характеристичне в гуцулів — це їх родинне життя, яке нагадує звичаї скитів. Во скити, які вважали себе за найстарший нарід у світі (старший ніж єгиптяни) були дуже гордовиті й зберегли вали „адамівський" звичай і не дуже розрізняли своїх жінок від сусідок... хоч, коли вмирали, „брали зі собою найбільш улюблену жінку до гробу" ...

Гуцули вже того не роблять, бо забороняє закон, але засадничо вони дуже консервативні й твердо й постійно заховують „головну традицію", передусім на празниках, коли то „кум до куми залицєст-си..." Це є цікава характеристика гуцулів, що відрізняє їх і від бойків й „бойковинців", хоч ті є теж „консерватисти", але бойкині їх „кмітують" ... (кельтійський вплив...)

На виставці Скитського мистецтва в Метрополітальному музеї в Ню Йорку був один залізний топір, що дуже нагадує гуцульські топірці, а взірець вирізблений на ньому дуже пригадує мистецькі мотиви, що так часто повторюються в гуцульській різьбі. Чи це мав би бути дальший доказ генетичної транскрипції високого відчуття мистецьких форм скитів, мистецтво яких було на дуже високому рівні і деколи незалежне від грецьких впливів. Проблема гуцульського мистецтва, така оригінальна й відмінна від усіх сусідів, була об'єктом студій польських мистецтвознавців і етнологів. Вони добачували в тім грецькі впливи. Дуже можливо, але я припускаю, що ті впливи прийшли через скитів, бо ми бачимо у деяких звіринних взірцях, виліплених з перем'ятого сиру, чи глиняних виробах з околиць Криворівні, Жаб'я, Красноїлі, Голов, Ферескулі, Яблониці й Шикманів — мотиви, неначе відбитки з тих взірців, що ми бачили на виставці скитського мистецтва.

Випадок це тільки? Може й ні.

В грецького географа Страбона й других є згадка, що скити мали малі, але дуже звинні й сильні коники.

Коли глянути на ті коні, зображені у скитськім мистецтві, то наші „гуцулики" — коні є без сумніву нащадки тієї височовартісної раси.

Чи гуцули перебрали трембіту від скитів — на те не маємо жодних даних, але що в кельтів був дуже подібний музичний інструмент, це можна стрінути на декількох старинних галлійських рисунках.

У нинішних етнологічних й антропологічних розвідках дуже звертається увагу на т.зв. „резервати" в горах, дуже відокремлені від зовнішніх впливів. Гуцули є без сумніву одні з них, і тому всі до них „залицяються"... (див. Зеленін Д. К. „Про київське походження карпатських українців - гуцулів", Київ, 1958).

Студіюючи тепер докладно історію скитів, я прийшов до висновку, що найбільш правдоподібні нащадки цього „найстаршого народу на світі" можуть бути гуцули.

Я буду задоволений, коли ця моя гіпотеза дасть поштовх до дальших студій гуцульських і буковинських науковців.

II.

Повертаючись до старинної Галлії, в якій за описом Юлія Цезаря жило яких 120 галлійських племен з різними звичаями, порядками і мовами, ми знаходимо, що не лише бої вимандрували. І так, волки або волски зайняли були колись усю північну частину Італії (бої були тільки над рікою По) і звідти пішла назва Волохія (Іпатський літопис називає їх волхвами, а по-польськи і досі є назва Влохи), але їх теж пізніше виперли римляни і вони пішли з боями на схід до Богемії (де й досі є місцевості Валатске і Валатска Долина) і далі по Дунаю аж до теперішньої Румунії, де основали Волохію (з чим погоджується навіть М. Грушевський).

(Продовження буде)

Табір українознавства...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

якусь частину свого часу, хоч найбільше уваги, очевидно, присвячує для найбільше заавансованих.

Поруч з ним, його дружина Ліда Китаста невтомно працює в другій частині табору українознавства — теорія: запрошує прелеґентів, а також вкладає дуже багато праці сама. Вже виступали з лекціями д-р М. Воскобійник, д-р Я. Гурський, Микола Француженко, д-р Ю. Розгін та інші.

Другий тиждень табору заповідається ще цікавіший, хоч вимагатиме ще більше зусиль та праці. З учасниками працюватиме диригент Капелі маестро Г. Т. Китастий. Кожний, хто з ним колись співпрацював чи спостерігав вислід його праці, знає, що він вимагає від праці досконалости. Його метою навчити молодих бандуристів досконалости постави руки і техніки гри на бандурі. Це напевно будуть незабутні дні для молоді. Крім того, в програмі є висвітлення фільмів: турне Капелі Бандуристів ім. Т. Г. Шевченка і „Щоб дзвони дзвонили" — про український Пантеон в Бавнд Бруку.

Не менше цікавою частиною програми будуть заплановані виступи на Союзівці, в середу 20-го серпня і на Сумівці 22-го серпня 1975 р. І Управа Союзівки з дир. В. Квасом і Управа оселі СУМА з п. Вівчарем з надзвичайною прихильністю прийняли пропозицію зорганізування цих виступів. Молодь з різних ідеологічних прошарків українського суспільства матиме можливість проводити час в атмосфері праці для розвитку й вдосконалення того, чого й Москва від нас не відбере — рідного українського мистецтва, рідної української культури, рідної української духовости.

Хор св. Варвари взяв участь у „Віденському Фестивалі"

Відень (В. Я.) — Як минулого, так і цього року в програму „Віденського Фестивалю" включено концерт українського хору церкви св. В.М. Варвари, що відбувся в суботу, 14. червня 1975 р. в фест - залі старої віденської ратуші. Заля міститься на Віпплінґерштрассе, яка замітна тим, що на ній поміщена пропам'ятна таблиця на честь нашого поета й письменника Івана Франка. Вже пів години перед концертом хор зайняв місце на сцені, як звичайно — жінки в вишитих блюзках і чорних сукнях, а чоловіки в темних одягах, щоби перед початком програми зробити фотознімку враз із парохом св. Варвари о. д-ром Остгаймом-Дзеровичом.

Програма вечора складалася виключно з українських духовних, історичних і поважних хорових творів та веселих, народних пісень. Голова Ради першої дільниці Відня інж. Гайнріх Гайнц привітав сердечними словами хор і його диригента професора Андрія Гнатишина, зібрану публіку, що виповнила залю, і представника від посадника й губернатора міста Відня в особі редактора Бориса Ямінського. Повними й гучними звуками завеніла 34-та псальма Бортнянського „Да воскреснет Бог" в чотирьох частинах, що кінчається характеристичною для композитора фуґою „Дивен Бог во святих своїх". Опісля ми почули твір Гнатишина „Отче наш" київського розспіву. Цікаво, що такі твори речитативного характеру із змінними моль і дур гармоніями особливо подобаються віденській публіці. Подібний характер має виконана пісня Бортнянського „Іззбави от бід", до якої диригент хору доробив сольову частину, яку відспівала Любка Гнатишин. Покаянною стихирою А. Веделя „Покаянія отверзи ми двері" із солістами Сільвією Отмар - Штайн, Любкою Гнатишин і Галиною Жупник акінчено цю релігійну частину концерту. Програмою проводив Василь Янковий, який пояснював текст та резакінчено цю релігійну часособливо переклади Остапа Грицая. В другій частині виконано пісні: „Гей на горі там женці жнуть" і „Думи мої" в обрібці Гнатишина, „Ой зза гори кам'яної", „Щедрик" і „Козака несуть" в обрібці М. Леонтовича та пісню веселого характеру „Ой у саду". На останню частину концерту склалися три пісні в обрібці А. Гнатишина: „Верховино, світку ти наш" (сольо: Губерт Фехт - Віденський), „Садок Вишневий", „Ой сад виноград" і коломийка „Ой музику дуже люблю". Як наддаток виконала Любка Гнатишин пісню про Миколу „Нема в світі доокола". Голова Ради першої дільниці Відня вручив букети цвітів диригентові і солістам, дякуючи за концерт, який причинився до загального успіху „Віденського Фестивалю".

„Самопоміч" у Клівленді виграла апеляцію

Клівленд (МК). — Як уже інформовано в липні минулого року, Клівлендський суд необосновано присудив бісцевий кредитівці „Самопоміч" виплатити пошкодованому 365,000 долярів. Вже тоді кооператори й їх Централя запевнили членство, що цей вирок був судовою помилкою, бо заходами українських адвокатів вдалося негайно опрокинути суму 165,000. Під час останніх Загальних Зборів Кредитівки звітували про цю справу оборонці, члени Централі Українських Кооператив ЗСА, а також Кооперативної Американської Централі КЮНА. Загальні Збори злагіднили поширювання неправдивих чуток, привернули пошану членства до Дирекції і довір'я до української господарчої установи. Кредитівка отримала забезпечення ощадностей до суми 40,000 долярів на особу. Минулого тижня Апеляційний Суд визнав вирок нижчої інстанції за повністю необоснований і звільнив Кооперативну касу „Самопоміч" у Клівленді від попереднього присуду.

Українська кооперація, стейтова і федеральна, працює у системі американського кооперативного руху і є виразником господарчої солідарности та фінансової зрілости українців на поселеннях.

Посуха і повені у Китаї

Пекінг. — Орган Центрального Комітету Комуністичної партії Китаю „Женьмінь Жібао" опублікував в числі з 15-го серпня ц.р інформацію про те, що південну частину Китаю навістили довготривалі посухи, які спричинили поважні шкоди сільському господарству. Натомість північні частини Китаю боряться із страшними повенями, які перешкодили нормальному зборові зерна. В інформації сказано, що боротьба із стихійним злом ведеться всіма засобами і що урядові чинники поробили заходи, щоб врятувати якнайбільше урожаю від цілковитого знищення. Західня преса відмічує, що це чи не перший раз комуністична преса Китаю признається до того роду нещасть і поміщує про це вичерпні інформації на перших сторінках.

26-ий З'ЇЗД УКРАЇНСЬКОГО ЗОЛОТОГО ХРЕСТА в ЗСА

відбуватиметься в Році Жінки

в поклоні Українській Нескореній Жінці

В ДНЯХ 30-го СЕРПНЯ — 1-го ВЕРЕСНЯ 1975 (ЛЕЙБОР ДЕЙ) на ОСЕЛІ ім. ОЛЕГА ОЛЬЖИЧА в ЛІГАЙТОНІ, Па.

- В програмі, крім ділових нарад, звітів голови і секретарки Головної Управи УЗХ із участи в Конференції Міжнародного Року Жінки в Мехіко та симпозіюм, відбудеться КОНВЕНЦІЙНА ВЕЧЕРЯ з програмою присвяченою українській жінці та висвітленням прозірок з Скитської виставки в Ню Йорку.
- В неділю, по Богослуженнях буде ПОСВЯЧЕННЯ новозбудованих тенісових кортів і спортових площ таборів УЗХ на Оселі.

Тел. Оселі: (215) 377-4621 — Головна Управа УЗХ

Братство к. Вояків 1-ої Української Дивізії УНА

КРАЙОВА УПРАВА в ЗСА під патронатом ГОЛОВНОЇ УПРАВИ та у співпраці

з КРАЙОВОЮ УПРАВОЮ БРАТСТВА В КАНАДІ

повідомляє Громадянство на терені ЗСА і Канади,

що розпочато акцію розпродажу квитків

на

ФОНД ВИДАННЯ ІСТОРІЇ ДИВІЗІЇ

На виграш складаються твори пожертвовані слідуючими мистцями, поданими поазбучно:

1. БАРАНИК РОМАН
2. ВИЖНИЦЬКИЙ ЯРОСЛАВ
3. ГНІЗДОВСЬКИЙ ЯКІВ
4. ГРИЦАЙ ЛЕВ
5. ГУЦАЛЮК ЛЮБОСЛАВ
6. ДМИТРЕНКО МИХАЙЛО
7. КОЗАК ЕДВАРД
8. КОЗАК ЮРІЙ
9. КОЗАК ЯРЕМА
10. КРОХМАЛЮК ЮРІЙ
11. КУЧМА ЯРОСЛАВА
12. ЛАСОВСЬКА МИРОСЛАВА
13. ЛАСОВСЬКИЙ ЖДАН
14. ЛЕВИЦЬКИЙ МИРОН
15. СТАДНИК ЯРОСЛАВ

- Квитки можна набути в Управах поодиноких Станиць або у членів Братства І УД УНА.
- Братство к. Вояків І УД УНА просить Українське Громадянство закупити квитки і в цей спосіб піддержати важливу справу, якою є видання Історії Дивізії.
- Про час і місце розграшів буде своєчасно подано в пресі.

У пам'ять

бл. п. Василя Гусара

замість квітів на свіжу могилу Дорогого нам Земляка і Приятеля, який помер 25 липня 1975 р., складаємо на дві стипендії до Польщі для українських дітей, які студіюють україністику (через 28 Відд. СУА) суму $200.00 і $145.00 для українського хору в Перемишлі „Синя Лента" на народні строї (на бажання родини).

Жінці Дарці, сестрі Марії Турко і дітям, висловлюємо глибоке співчуття. Хай добра пам'ять про Покійного назавжди залишиться поміж нами.

ПЕРЕМИШЛЯКИ: Евген і І. Колодій 50.00 дол., Ірина і М. Ковальчики 50.00 дол., С. і Оля Царубчаки 25.00 дол., О. і В. Гнатики 20.00 дол., Стефан Гук 20.00 дол., Стефан і А. Леуні 20.00 дол., д-р Олег Волинський 20.00 дол. Всього 205.00 долярів.

ПРИЯТЕЛІ І ЗНАЙОМІ: Ірина Качмарська 20.00 дол., В. Н. Клапіщаки 20.00 дол., А. О. Качмарський 20.00 дол., Дарія Будна 10.00 дол., Дмитро Парубчак 10.00 дол., Марія Огоновська 10.00 дол., Дм. і Леся Демедюк 10.00 дол., Іванна Гоменська 10.00 дол., Софія Ховзун 10.00 дол., Д. Онуляк 10.00 дол., Любов Бокало 5.00 дол., Володимир Броп 5.00 дол. Разом 345.00 дол.

Всього 140.00 дол.

Разом 345.00 долярів.

Ділимося сумною вісткою із Золочівцями, а також із Приятелями і Знайомими з еміґрації та на поселеннях, що дня 9-го липня 1975 р. в м. Золочеві, в Україні, відійшов у Вічність наш Найдорожчий МУЖ, ВАТЬКО, ДІДУНЬО, БРАТ і ВУЙКО

бл. п.

СЕМЕН ДОРОЩАК

емеритований управитель початкових шкіл Підличчини і Золочівщини, проживши 88 роки.

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

будуть відслужені дня 24-го серпня 1975 року. І так: о годині 8:30 в Храмі СВ. ОТЦЯ НИКОЛАЯ в Полудневому Брукліні; о годині 10-ій в Храмах — ПРЕСВЯТОЇ ТРОЙЦІ в Стетен Айленді і ПОКРОВА БОГОМАТЕРІ в Озон Парку, а в понеділок, дня 25-го серпня ц. р. о годині 7:30 ранку в Храмі СВ. ВОЛОДИМИРА в Гемстеді, Н. Й.

Про молитви за душу Покійного просять прибиті горем:

ЛІДІЯ — дружина
ОЛЕКСАНДЕР — син з родиною
АНАТОЛІЙ — син з родиною
МАРІЯ МУДРА — сестра з дітьми
ЯРОСЛАВА ГУСАК — сестра з мужем ЛЕВОМ і дітьми та внуками
ЕВГЕНІЯ МИНЮСОРА — сестра з дітьми та внуками

У глибокому смутку повідомляємо, що дня 14-го липня 1975 року, після довгої і важкої недуги, відійшов у Вічність на 65-му році життя в Клягенфурті, Австрія

бл. п.

ІНЖ. СТЕФАН КУРИЛОВИЧ

активний старший пластун на рідних землях, бувший старшина 1-ої УД УНА.

Горем прибиті:

сестра — ЕВГЕНІЯ ЧАПЕЛЬСЬКА з мужем АНДРІЄМ
та близька і дальша Родина в Америці та Европі

Округи УНСоюзу Стейту Ню Джерзі
ПЕРТ АМБОЙ, НЮАРК, HUDSON COUNTY і ПАССЕЙК
— влаштовують —
в неділю, 7-го вересня 1975 р.
година 1-ша по полудні
в Українському Селі, Бавнд Брук, Н. Дж.

СТЕЙТОВИЙ ДЕНЬ УНСОЮЗУ

ПРОГРАМА ДНЯ:

АНСАМБЛЬ БАНДУРИСТІВ ім. ЛЕСІ УКРАЇНКИ в Савт Бавнд Брук, ПЛАСТОВА СПІВОЧА ГРУПА „КОВЗА" з Пассейку, НАЦІОНАЛЬНІ ТАНЦІ, ГРА НА БАНДУРІ ТА РІЗНІ РОЗВАГОВІ НЕСПОДІВАНКИ ДЛЯ МОЛОДІ.

ЗАБАВА при звуках оркестри „ВИШИВКИ" — Б. ХОМУТ

ДО УЧАСТИ ЗАПРОШУЄТЬСЯ ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО ТА ЧЛЕНІВ СОЮЗОВЦІВ УСІХ ДОВКОЛИШНІХ МІСЦЕВОСТЕЙ СТЕЙТІВ НЮ ДЖЕРЗІ, НЮ ЙОРКУ І ПЕНСИЛЬВЕНІЇ.

НАША ДІЙСНІСТЬ ОЧИМА ПОЛЯКІВ І НАШИМИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

шим життєвим інтересам, та все таки в глибині душі він має сумнів. Це нерозуміння нашої недолі видно в багатьох інших чужинців. Напр., легендарна вже сьогодні в цілому світі і в СССР Надежда Мандельштам, людина, що в комуністичних млинах смерти загубила все, свого чоловіка, одного з найвидатніших модерних російських поетів, і ціле своє життя, в своїй другій книзі („Вторая книга", Париж 1972), що сьогодні перекладена на численні мови світу, пише про Україну й українців: „... Україна намагалася підкреслювати свою окремішність з особливою запопадливістю... Для мене завжди було загадкою, як вольовий, енергійний, навіть у багатьох випадках жорстокий нарід, з його любов'ю до свободи й музики, своїми особливостями і почуттям спільноти, ніколи не створив держави... Це не може бути пояснюване просто географічним положенням України..."

З одного боку неприховані симпатії, а з другого — брак віри... І на це ми не маємо ради. Це є комплекс, який глибоко закорінений у світі, навіть серед наших приятелів, та тих, що бажають нам добра, і ми мусимо його, той комплекс, нашими збірними зусиллями, нашою поставою, й нашими успіхами переломити.

Коли ж ідеться про нас самих, про наші оцінки власних сил і майбутньої шанси, то ми зовсім виразно колихаємося між двома крайностями: надмірним оптимізмом і ще гіршим песимізмом. Перед декількома тижнями ми мали змогу глянути зблизька на ці дві крайності у циклі статтей сл. п. Михайла Сосновського, та побачити їхні пересккравлення. Бо, як з одного боку, не можна нам після проблесків національного відродження 60-их років тріюмфувати, мовляв, „Ми перемогли", так з другого боку немає підстав до крайнього песимізму, почуття безвиглядности, знедолення, трагічної самітности. Ми не можемо замикати очей на наміри нашого архипотужного й перфідного ворога Москви, сьогодні червоної, вчора білої, а завтра напевно ще іншої. Особливо сьогодні положення нашого народу складне. Большевики намагаються, ні більше, ні менше, а добитися остаточної розв'язки українського питання. Остаточна розв'язка національної політики партії — це „файнел солюшен" національним прагненням поневолених народів, а в першу чергу України. Цього факту ми аж ніяк не можемо легковажити, але ми теж не можемо попадати в паніку й зневіру. Це не перший раз в історії українсько-російських стосунків Москва мріє про „остаточну розв'язку" національного питання, тобто про ліквідацію всіх націй і підпорядкування знеможених народів їй і її владі. Ми мусимо усвідомити собі, що сучасна фаза боротьби українського народу — це боротьба за життя. А як така боротьба ведеться, — кожен знає.

Нещодавно світову пресу оббігла фраза німецького канцлера Шмідта — „Сьогодні, щоб бути реалістом, треба вірити в чуда". Парадокс це, чи калямбур, зручний афоризм, чи що хочете, але без сумніву вірна ілюстрація нашої доби і неймовірностей, що у ній стаються. Одначе, у нашому випадку навіть і не йдеться про „чудо". Розв'язка нашої національної проблеми — це залізна закономірність людського розвитку, це органічна ланка ланцюга, що обіймає цілий світ. Ясно, що ми, що наш нарід, мусить за це заплатити свою ціну. І ми мусимо переконати своїх сусідів, своїх майбутніх союзників, а насамперед своїх противників, що ми цю ціну заплатимо.

ПІДРАХУНОК СИЛ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

тіли незалежности, що ті, що її хотіли, становили лиш одну третину поселенців. Треба їх запитати, що думали б сучасні американці, якби Франція замість допомагати Дж. Вашінґтонові, проголосила свою невтральність і непередрішенську політику. Чи не вважали б вони таку політику Франції реакційною. На щастя для Америки і для світу, Франція активно допомогла американцям здобути свою незалежність і тим самим підтримала поступові демократичні ідеї, перед якими була майбутність, дарма, що французький король такими мотивами напевно не керувався.

Що уявляє собою наш національно-свідомий табір, який мав би становити одну третину населення. Він посідає одну велику силу, а саме: національно-визвольну ідею, яка в нашу добу єдина здібна поривати й мобілізувати маси до боротьби, до жертв і посвяти. Ця ідея буде здібна розбудити більшість пасивних, сплячих і байдужих (тобто одну третину населення) і можливо „навернути" хоч мале число малоросів. Так в Україні, в годину державного ставання, можуть стати проти себе два табори рівної сили: табір національно свідомих і щойно пробуджених чи навернених українців (тобто приблизно дві третини українців — 24 мільйони), а в другому — росіяни, замешкалі в Україні (9 міл. або більше) і вперті малороси (приблизно 10 міл.). Цей табір матиме очевидно зовнішню допомогу від Росії, яка вміє знаменито керувати своїми п'ятими колонами внутрі чужих суспільств, призначених на окпацію її арміями, і яка не вагатиметься також наслати їх на Україну. Нагадаймо також, що у випадку будь-яких потрясень у східній Европі інші наші сусіди: поляки, румуни, мадяри, матимуть готові армії і дуже швидко можуть окупувати території, до яких мають претенсії.

Вкінці наша вікова слабість, на яку нарікав вже літописець: „наш край великий і багатий, але ладу в ньому немає". А характеристика наших предків візантійським письменником з УІ сторіччя, мовляв, „брак згоди, упертість і неохота до підпорядкування своєї гадки гадці загалу, наслідком чого виходять криваві бійки", ідосі мірodайна, на жаль.

Так українська суспільність роз'єднана подвійно. Вона розбита на національно-свідомий табір і на табір власних малоросів при байдужості поважної частини її. Національно-свідомий табір знову ж хронічно роз'єднаний і нездібний створити одну владу та їй підпорядкуватися.

Зваживши все це, треба хіба прийти до переконання, що ми є і будемо дуже слабими в порівнянні зі силою ворога чи ворогів наших. Жертвенність ігероїзм одиниць — В. Мороза, І. Світличного, Є. Сверстюка, Ю. Шухевича та десятків чи сотень одиниць нас підносить на дусі і скріплює віру в силу національно-визвольних прагнень усього народу. Захоплені власними патріотичними піднесеними почуттями, попадаємо в небезпеку брати наші побажання за дійсність. Наші політичні групи своїми фразами про сучасну визвольну боротьбу на Рідних Землях, яка далі „розгортається і прибирає на силі", охоплює всі верстви українського народу і всі покоління", про „недалеку вже перемогу і розпад совєтської імперії" тощо, годують нашу громаду ілюзіями.

Росіяни краще знають дійсний стан в Україні. Тому вони так настоюють на непередрішенстві і на потребі плебісциту серед населення України. Побоюємося, що якби плебісцит мав відбутися тепер, без ніякої підготови, хто зна, чи національно-свідомий самостійницький табір переміг би росіян, малоросів і частину пасивних та байдужих. Якщо йдеться про Донбас, росіяни і малороси напевно мають там переважаючу більшість.

Замість бачити дійсність такою, якою вона є, і відповідно підготовлятися та працювати, щоб її змінити, ми її ігноруємо і обдурюємо себе прерізними фікціями. Хтось може закинути, що наш підрахунок сил не відповідає теперішньому станові? Гарвардська студія не враховувала кілька мільйонів прилучених західніх українців, які посилили національно-свідомий табір. Це правда. З другого боку побоюємося, що росіян в Україні є більше, ніж їх подала статистика з 1970 року. Володимир Щербицький, теперішній перший секретар ЦК КП України у своїй статті „Міжнародне значення досвіду національних відносин в СРСР" (у рос. журналі „Проблеми миру і соціялізму, листопад 1974 р.) подав, що українці становлять лише дві третини населення УССР (а не три четвертих, як подавала статистика в 1970 р.). Іншими словами одну третину населення УССР, тобто понад 15 мільйонів, творять не-українці, переважно росіяни. Це значить, їх тепер більше ніж 9 міл. за переписом 1970 року.

Навіть якщо наші висновки з підрахунку сил надто песимістичні, вважаємо, що доцільніше переціновувати сили ворога, ніж їх ігнорувати або недоцінювати, бо така стратегія може лише призвести до чергової національної катастрофи.

Знаючи, яка сила в нас і яка у ворога, можна робити конкретні заходи для скріплення нашого потенціялу і наших стратегічних позицій і тим самим для збільшення наших шансів у неминучій конфронтації з Росією. На нашу думку, праця і підготова мала б іти в трьох напрямках. Перш за все треба зміцнювати самостійницький табір, не тільки притягаючи до нього пасивних, байдужих, нерішених, асимільованих і відпалих, але перш за все об'єднуючи їх під одне спільне керівництво. На тему згоди і консолідації національних сил вже стільки написано не лише за останні 50 років, але впродовж усієї нашої історії, коли врахувати свідчення чужинців, нарікання наших провідників (гетьман І. Мазепа: „не усі в один гуж тягнуть"), що тут нема сенсу додавати щось більше чи апелювати до розуму й сумління наших теперішніх політичних діячів.

Рівночасно ми повинні докладати всіх зусиль, щоб зліквідувати західні фронти боротьби з нашими сусідами і шукати порозуміння та співпраці з ними. Найважливішим партнером для нас є поляки. Питанню українсько-польського порозуміння буде присвячена наступна стаття автора.

По-третє: не зважаючи на імперіялістичну настанову майже усіх росіян, треба шукати між ними людей, прихильних нашим національним аспіраціям. Щоб їх знайти, треба обмірковувати і спільно дискутувати можливості налагодження мирних взаємин між вільною Україною й Росією, щоб не допустити до взаємної різні, вислід якої невідомий, але наслідки для населення України були б страшні і катастрофічні. Цій темі присвятимо третю статтю.

(Кінець)

П'ЯТИЙ УКРАЇНСЬКИЙ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ній вологості переступала 80 ступенів. Від ранку на фестивальній площі, над рікою Детройт, подальше на захід від площі, на якій відбувалися попередні фестивалі, метушилися жінки і чоловіки, прибирали кіоски і розкладали в них свій крам. Від полудня на хвилях радіостанції ВМЗК Орися Каралаш й інж. В. Колодчин закликали своїх і несвоїх взяти масову участь в нашому фестивалі та радили не зражуватися високою температурою, бо на фестивальній площі злагіднює її близька ріка.

На фронтовій стіні естради видніють намальовані великі соняшники, між ними по середині тризуб. О годині сьомій вечора на естраді засіли члени Екзекутиви і міські гості з Марусею Бек. Перед ними по боках естради повівають український національний і американський прапори. Перед естрадою зібралася велика громада людей. Одні стояли, інші сиділи на лавках і кріслах. Координаторка фестивалю А. Волкер відкрила формально церемонію, привітавши і побажавши їм гарно провести час. Після відспівання американського гимну, о. В. Руцький відмовив молитву англійською мовою. Голова фестивального комітету у привітальному слові згадав, між іншим, про пакт в Гельсінках, порівнюючи його з умовою в Мюнхені і в обличчі заіснованої небезпеки з боку Совєтського Союзу закликав українців та інші поневолені Москвою народи до єдности, чуйности і солідарности.

А. Волкер відчитала листу приявних на естраді гостей і членів Екзекутиви. Між гістьми був присутній також б. посадник Детройту Ґрибс зі своєю дружиною. Відпоручник стейтового уряду відчитав привіт від губернатора Міллікена, наспіли також привіти від сенатора Ґріффіна і Гарта, та інших політиків. Отець Б. Панчук відчитав молитву в українській мові, після якої відспівано український національний гимн і на цьому закінчено формальну частину фестивалю.

Під час перерви представниця фестивального комітету Соня Гейс і її сестра Юстина Ніллінґен вгощували запрошених гостей шампанським і холодною закускою.

Після перерви на естраду з бравурою в гарних національних строях виходила група за групою добре вишколеного танцювального ансамблю „Гомін України" під керівництвом Иоанни Драґінди-Кульчицької. Публіка з неприхованим задоволенням подивляла карність кожної групи. Коли під акомпаніямент оркестри одна група вивела свій танець і відходила з естради, на її місце появлялася інша група, а під кінець всі вони разом виводили спільний танець і перед відходом кланялися публіці, дякуючи їй за оплески.

Після їх виступів, на естраді відбулася коронація новообраної королеви Патриції Рогач, оточеної своїм „двором", тобто чотирома княжнами і уступаючою королевою. На голові королеви вміщено „золоту" корону і вручено їй подарунок.

Вокальне тріо (три дівчини) під кер. Марії Иозвяк відспівали кілька народних пісень, після чого танцювальні групи згаданого ансамблю „Гомін України" пописувалися своїми танками, а на закінчення оркестра Т. Соколовського майже до півночі приграввала публіці до танцю. Танцювали всі: старші, молодь і дітвора.

В суботу мистецька програма почалася о 2-ій годині по полудні і майже всеціло виконана була дитячими і молодечими силами. Програму започаткувала танцювальна група при церкві Божої Матері Неустаючої Помочі в Дірборн Гайтс під кер. М. Няукова. За нею по коротких перервах слідував виступ Юліяна і Олександра Китастих з піснями при акомпаніяменті бандури, за ними молодеча оркестра „Гомону України" в складі Еліяшевського, Снізика, Заяця, Чорнія і Коваленка, дитячий ансамбль українських народних танців під кер. Иоанни Драґінди-Кульчицької, дитячий хор при церкві св. Івана Хрестителя і під кінець танцюристи Української Православної Ліги Молоді при українській православній катедрі св. Марії під кер. Галини Притули.

Між 5 і 6 годиною відбувся показ української історичної і народної ноші з коментарем Орисі Каралаш, яка по черзі викликувала на естраду жінок, а було їх шість, і описувала на кожній з них ношу з часів княжої і козацької доби. Був між ними і один високий мужчина, який імітував ношу галицького короля Данила з королівською короною на голові. В той спосіб несвої довідалися, що в нас була держава з князями, королем і гетьманами. Жінки-модельки показували також взори української народної ноші з різних областей України.

Тим часом в напрямі фестивальної площі почала насуватися темна хмара якраз тоді, як на естраді під покрівлею зайняв місце популярний жіночий ансамбль хористок з бандуристами з Віндзору під дир. Євгена Цюри. Почав накрапати дощ, публіка залишилася на місцях і під парасолями слідкувала дальше за тим, що діялося на естраді. Тільки мала горстка людей опустила фестивальну площу.

Програма продовжувалася і її виконали: Згадане вже вокально тріо під дир. Анни Иозвяк; танцювальний ансамбль „Гомін України". Під кінець, майже до півночі, до танцю приграввала оркестра „Гомону України".

Вneділю при гарній погоді мистецьку програму започаткував о першій годині виступ кубанських козаків з Торонта в особах Хаби, Романова і Купця та „Миколи" з акордіоном. Ці три хлопці в одязі кубанських козаків, з білими смушковими шапками, на втіху публіки, виконали кілька скомплекованих, „карколомних" танків. Новістю був виступ солістки Одарки Худоби, відомої з її головної ролі в українському фільмі „Марічка", яка відспівала кілька пісень. В дальшому ході повторено показ історичної і народної ноші з коментарем Орисі Каралаш, після чого пописувалася танцювальна група з Дірборн Гайтс під дир. М. Няукова, а дальше Іван Никоряк в гуцульському строю виконав кілька закарпатських мелодій.

Вокалісти, батько Северин і донька Лідія Княгницькі, під фортепіяновий акомпаніямент О. Добрівної-Соловій відспівали кілька настроєвих народних пісень, після них мішаний хор з Дірборну під дир. О. Добрівної-Соловій виконав жартівливі і релігійні пісні, за ним слідував виступ танцюристів Ліги Української Православної Молоді під дир. Галини Притули і бандуро-хорального ансамблю цієї ж Ліги Молоді при українській православній катедрі в Савт Філд під дир. Петра Кистастого.

Несподіванкою для публіки був позапрограмовий виступ десятирічної солістки Адріяни Липецької з Детройту (Дірборн), яка в суботу, 19 липня виступала на Союзівці, про що писала „Свообда" з 23 липня ц. р. В суботу і неділю уступаюча королева Світляна Кот з танцювальною групою відтанцювала на прощання козачка.

Після виступу танцювального ансамблю „Гомін України" і вокалістів „Фіялки" з ОДУМ-у під дир. Петра Китастого, грала мандолінова оркестра „Кобзар" під дир. дир. С. Малковича-Милса і під її акомпаніямент співачка Христина Липецька виконала арію Оксани з „Запорожця за Дунаєм" та ряд інших пісень. Недільну програму закінчив танцювальний ансамбль „Гомін України", а при кінці майже до півночі публіці до танцю приграввала оркестра Т. Соколовського.

Між виступами поодиноких мистецьких одиниць роблено коротші і довші перерви, щоб уможливити людям пройтися, зустрінутися зі знайомими, оглянути кіоски. На фестивальній площі були розміщені 32 кіоски церковних і світських організацій та 10 кіосків не-своїх т. зв. вендорс, які згори вплатили фестивальному комітетові досить поважну суму грошей. Деякі наші організації мали по два і три кіоски, усі вони були гарно вдекоровані і на кожному з них висів синьо-жовтий прапорчик. В одному кіоску, крім українського і американського прапорчиків, повівав також канадський прапорчик, щоб в той спосіб вшанувати гостей і деяких виконавців мистецької програми, які прибули до Детройту з Канади. Найбільше кіосків було з харчами і напитками.

В неділю, третій день фестивалю, на площі було багато різнонаціональної публіки, що місцями важко було пройти. В кількох кіосках розміщені були різного роду мистецькі вироби: порцелянові горнятка, тарілки, підставки, флякони, вишивані жіночі блюзки, сорочки, рушники, хустки і т. п. Все це манило очі відвідувачів і покупців. Але чи не найцікавіший з усіх був великий кіоск Союзу Українок Америки.

На фестивальній площі стояли вози радіових станцій ВМЗК і ВІІД, з яких під час перерв надавано українські мелодії. В п'ятницю наспіло письмо з привітанням і побажанням доброго успіху з Білого Дому, яке в неділю відчитав голова фестивального комітету. В суботу, після надання останніх вістей, на руслах 2 і 4 телевізійних сіток Сі-Бі-Ес і Ен-Бі-Сі показувано уривки з нашого фестивалю.

Франц Липецький

Індустріяльна продукція зросла на 0.5 відсотка

Вашінґтон. — Федеральна Рада Резерв повідомила, що індустріяльна продукція країни протягом липня зросла на 0.5 відсотка. Це вже другий місяць підряд, що ця продукція зростає, бо в червні зріст також виносив п'ять десятих одного відсотка. Речники Уряду та спеціялісти із приватного сектора твердять, що двомісячне збільшення в індустріяльній продукції країни ще раз підтверджує, що економічна рецесія закінчилася два місяці тому та що відтепер економічна ситуація буде ступнево поліпшуватися. Але економісти передбачують, що поліпшення в економічній ситуації буде повільніше ніж Уряд сподівався, тобто продукція не зростатиме надто швидким темпом, а рівень безробіття також зменшуватиметься повільніше ніж передбачувалося.

ТАРЗАН, Ч. 7349. Петро вбив слона

?
PETER!
TARZAN!! I SAY, I DIDN'T THINK YOU MISSED ME SO MUCH!
WHY DID YOU KILL THAT ELEPHANT?!
EASY, OL' BOY! I HAD TO DO IT!
...IF YOU CRUSH MY JAW—I SHAN'T BE ABLE TO GIVE YOU THE SIMPLE EXPLANATION!

Петре!!! Тарзане! Ну, я не знав, що ти аж так затужив за мною!

Чому ти вбив того слона?!

Заспокійся, приятелю! Я мусів його застрілити!

...Якщо розіб'єш мені щелепи, то я не зможу роз'яснити тобі цієї простої справи!